

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE İLİŞKİN ALGILARI VE AKADEMİK BAŞARILARINI ARTTIRMA YOLLARI

Doç. Dr., Adem BAYAR,
Amasya Üniversitesi,
adembayar80@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin algılarını belirlemek ve akademik başarılarını arttırma yollarını bulmaktır. Nitel araştırma yöntemiyle yapılan bu araştırmanın çalışma grubu homojen (benzeşik) örnekleme tekniğiyle belirlenen 12 öğretmen adayından oluşmaktadır. Veriler, betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Buna göre; katılımcılar, öğretmenlik mesleğini en çok kutsal bir meslek ve rehberlik etmek olarak algılamaktadırlar. Katılımcılar, kazandıkları programları tercih etme sebeplerini: sınav sistemi, maddi sebepler, çocukluk hayali olması, öğretmenlik mesleğini sevmek, çocukları sevmek, kolay iş imkânı, okumanın kolay olması, yaşanılan şehirden uzaklaşmak, aileye yakın olmak şeklinde dile getirmişlerdir. Katılımcılar öğretmen adaylarının kazandıkları programları sevebilmeleri ve başarılı olabilmeleri için derslerde ve sınavlarda öğrenciler çok zorlanmamalı, maddi sorunlar aşılmalı, öğretim üyeleri anlayışlı olmalı, programlardaki öğretim üyesi sayısı artırılmalı, akademik kadro kendisini yenileyebilmeli, iletişim sorunları çözümlenmeli, öğrenciler motive edilmeli, öğretim üyeleri öğrencilere destek olmalı ve çeşitli sosyal kültürel etkinlikler yapılmalı gibi birtakım önerilerde bulunmuşlardır. Araştırmacı bu önerilerle öğretmenlik programlarında başarının artacağı sonucuna ulaşmıştır.

Anahtar kelimeler: Öğretmen Adayları, Öğretmenlik, Meslek Seçimi

TEACHER CANDIDATES' PERCEPTIONS OF TEACHING PROFESSION AND WAYS TO INCREASE THEIR ACADEMIC SUCCESS

Abstract

The aim of this research is to determine the perceptions of teacher candidates about the teaching profession and to find ways to increase their academic success. The study group of this research, which was carried out with the qualitative research method, consists of 12 teacher candidates determined by the homogeneous (similar) sampling technique. The data was analyzed by descriptive analysis. According to this, participants perceive the teaching profession as a sacred profession and guidance. Teacher candidates claimed the reason of their chose of this occupation as examination system, economic matters, a childhood dream, love for teaching profession and children, easy to find a job, easy to continue the university, moving away from the hometown, and being close to family. For the pre-service teachers to love the programs they have won and be successful, students should not have much difficulty in classes and exams, financial problems should be overcome, faculty members should be understanding, the number of faculty members in the programs should be increased, academic staff should be able to renew themselves, communication problems should be solved, students should be motivated, and faculty members should support students and various social and cultural activities should be done. The researcher concluded that with these suggestions, success in teaching programs will increase.

Keywords: teacher candidates, teaching profession, choice of profession.

Giriş

Günümüzde teknolojik imkânların getirdiği yenilik ve meslek çeşitliliğine rağmen sevmediği mesleğe yönelen insanların sayısının oldukça fazla olduğu bilinmektedir. Bu durum içerisinde belki en önemlisi gelecek nesillerin emanet edileceği öğretmen adayları içerisinde de öğretmenliği isteyerek tercih edenlerin azlığıdır (Hürriyet, 2020).

Öğretmenlik mesleğine geçmişten günümüze en kutsal meslek nazarı ile bakılmaktadır. Verilen bu büyük önem,

www.jret.org @Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

öğretmenlerin hizmet öncesi yani öğretmenlik mesleği için almaları gereken eğitimin verildiği eğitim fakültelerine girişlerinden itibaren göreve başladıktan sonra hayatları boyunca devam etmektedir. Bu kutsal vazifeyi yapacak olan öğretmen adaylarının mesleğini istemeyerek tercih etmesi hem bireysel hem de toplumsal bir sorun teşkil etmektedir. Prof. Dr. Yekta Saraç, Türkiye’de 93 eğitim fakültesi bulunduğunu ve bu fakültelerde 221 bin öğretmen adayının eğitim görmekte olduğunu dile getirmiştir (Hürriyet, 2018).

Bireylerin birçok meslek arasından kendisine en uygun olan mesleği seçmesi olarak tanımlanabilen meslek seçiminin, bireyin hayatına çok önemli etkileri olmaktadır. Bireylerin meslek seçimini birçok faktör etkilemektedir. Bunlar arasında; bireyin ilgisi, ailelerin gençlerden beklentileri, sağlık durumu, çevresel etmenler, psikolojik ihtiyaçlar, üniversiteyi kazanma durumu, iş bulma imkânı, seçilen mesleğin ekonomik ve sosyal getirisi, mesleğin sorumlulukları vb. gibi faktörleri saymak mümkündür. Toplumumuzda birçok birey bir meslekte çalışmaya başlamadan önce bireysel yetenek ve becerileri ile kişiliğinin mesleğe uygunluğuna dair bir farkındalığa sahip değildir. Bununla birlikte birey süreç içerisinde yaşadığı deneyimler ile bireysel ilgi alanlarını zamanında belirlemekte çok geç kalmaktadır (Aslan, İnce ve Güripek, 2017). Meslek seçiminin bireyin hayatında ne kadar önemli olduğuna dair ilk çalışmalar 1890’lı yıllarda George Merrill önderliğinde Amerika Birleşik Devletleri’nde başlamıştır. Meslek tercihinde önemli olan kişinin o mesleği yaparken mutlu olacağına inanmasıdır (Denizlioğlu, 2011).

Meslek kavramının tanımına ilişkin farklı çalışmalara göz atıldığında ortak noktalara vurguların yapıldığı farklı tanımlamalar söz konusudur. Örneğin Deniz ve Erözkan’a (2013) göre meslek, bir kişinin hayatına devam edebilmesi, maddi ve manevi ihtiyaçlarını karşılayabilmesi için yaptığı iştir. Başka bir tanıma göre ise meslek; insanların hayatını kazanmak için yaptığı, kuralları toplum tarafından belirlenmiş ve belli bir eğitimle kazanılan bilgilere ve becerilere dayalı etkinlikler bütünü olarak tanımlanabilir (Yeşilyaprak, 2000). Meslek, bireyin oturduğu çevreyi, kimlerle ilişki kurduğunu, kültürünü, kişisel bazı özelliklerini yansıtan, iş, uğraş ve faaliyetlerden oluşan, resmi olarak tanınmış ve grup üyeliği sağlayan bir kavramdır (Deniz ve Erözkan, 2013). Ayrıca meslek, Türk Dil Kurumu tarafından: “Belli bir eğitim ile kazanılan sistemli bilgi ve becerilere dayalı, insanlara yararlı mal üretmek, hizmet vermek ve karşılığında para kazanmak için yapılan, kuralları belirlenmiş iş.” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2011). Meslek, bireyin kendisini mutlu hissetmesinden yaşam standartlarına kadar her yönden insan hayatını etkilemektedir. İsteyerek ve severek yaptığı bir işte çalışan birey mutlu olurken; ilgi, yetenek ve değerlerine uygun olmayan bir işte çalışmak zorunda kalan birey duyuşsal ve bilişsel çelişki yaşamaktadır. Meslek, sadece kazanç elde etmek/ para kazanmak için yapılan bir iş olarak görülmemelidir. Çünkü insanlara: “Elinize yaşamınız için gerekli olan para geçse çalışmak ister misiniz?” sorusu yöneltildiğinde %80-85’i ‘evet’ yanıtını vermektedir (Yeşilyaprak, 2000). Bunun sebebi insanların meslek sahibi olmalarındaki amacın sadece maddi kazanç sağlamak olmamasıdır. Meslek sahibi olmanın temelinde maddi kazanç sağlamak yanında manevi ihtiyaçların karşılanması da söz konusudur. S. Freud bu konuda şöyle söylemektedir: “Sağlıklı insan sevebilen ve çalışabilen insandır.” (Yeşilyaprak, 2000). Meslek, kişinin kimliğini yansıtmakla beraber onun etraftan saygı görmesine, başkaları ile iletişim halinde bulunmasına, toplumda var olduğunu hissetmesine olanak verir (Sarıkaya ve Khorshid, 2009). Meslek bireye yeni bir hayat, bir çalışma ortamı ve yeteneğini kullanma, geliştirme imkânları sunmaktadır (Nas ve Fidan, 2019). Mesleğin insanlara hizmet verme ve toplum için mal üretme yönü onun sosyal bir olgu olduğunu göstermektedir. Toplum yapısının oluşmasında, örgütlenmede, iş bölümlerinin oluşmasında önemli bir etkiye sahip olan meslek toplum istikrarı ve toplumun işleyişinde hayati bir rol oynamaktadır (Akın ve Onat, 2015).

Yukarıdaki tanımlara bakıldığında meslek, sadece bireysel olarak, para kazanmak, yetenek ve becerilerin gösterildiği bir alan olmayıp toplumsal boyutları da olan oldukça geniş yapı bir kavramdır.

Meslek seçimi kavramı ise bireyin çeşitli meslekleri birçok yönden ele alıp kendi ihtiyaçları ve beklentileri doğrultusunda bir mesleğe yönelmeye karar vermesi olarak tanımlanabilir (Yeşilyaprak, 2000). Meslek seçimi bireyin hayatındaki en önemli dönüm noktalarından biridir. Meslek seçerken verilen karar, iş yaşamında başarıyı ve mutluluğu etkilemektedir. Meslek kararı ayrıca değer yargılarını, dünya görüşünü, günlük ve sosyal yaşam tarzını, alışkanlıkları ve toplumsal ilişkileri etkilemektedir. İnsan hayatına böylesine çok yönlü etki eden meslek seçimi hem bireysel hem de toplumsal bakımdan son derece önemlidir. Bireyin mesleğini seçmesi yaşam biçimini seçmesi demektir (Sarıkaya ve Khorshid, 2009). Bu nedenle meslek seçimini doğru yapmak önemlidir.

www.jret.org @Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

Meslek seçimi kararı bir anda verilmeyip bir süreç sonunda verilen bir karardır. Bu süreç, mesleki gelişim sürecidir ve bu sürecin nasıl yaşandığı oldukça önemlidir. Bireyin doğuştan getirdiği yetenekleri, potansiyelleri ve gizli güçleri bulunmaktadır ve yaşam içerisinde birey bunları göstermek, kullanmak, geliştirmek ister. Bireyin sahip olduğu yetenekleri ortaya koyma ve geliştirme göstereceği yer meslektir. İnsanlar mesleklerini icra ederek varoluşlarının anlamını yakalarlar, üretken olurlar ve kendilerini değerli ve önemli görürler. Bu sayede bireyin özsaygısı ve özgüveni gelişmektedir. Meslek sayesinde toplumsal saygınlık kazanılır, insanlar ile iletişim halinde bulunulur ve belirli rol ve görevler ile sosyal kimlik kazanılır. Fizyolojik, psikolojik ve toplumsal ihtiyaçların karşılanmasında meslek, önemli bir araçtır. Bu yüzden meslek seçimi son derece önemli bir karardır (Yeşilyaprak, 2000).

Yukarıdaki literatür taramasında da görüldüğü gibi meslek seçimi, insan hayatının en önemli kararlarından birisi olup bir süreç sonunda verilen, kişinin çeşitli meslekler içerisinde kendisine en uygun olan mesleği seçmesidir.

İlgili literatür incelendiğinde meslek seçimini etkileyen unsurların farklı araştırmacılar tarafından yapılan çalışmalarda dile getirildiği görülmektedir. Bu bağlamda meslek seçimini etkileyen faktörler; cinsiyet, toplumsal çevre, arkadaş, aile ve ailenin eğitim durumu, iş imkânları, bireyin yetenekleri ve mesleki ilgi olarak sıralanabilir. Meslek seçimi sürecinde ailenin desteği ve etkisi yanında okul psikolojik danışmanının da rolü çok önemlidir (Şeker ve Kaya, 2018). Tuzcuoğlu (1994) meslek seçimini etkileyen etmenleri 1. Biyolojik etmenler (yaş, cinsiyet, fiziksel özellikler vb.) 2. Sosyolojik etmenler (duygular, değerler, baskılar vb.) 3. Psikolojik etmenler, 4. Ekonomik etmenler, 5. Politik etmenler (mesleğe başlama olanakları, eğitim ve gelişim fırsatları) ve 6. Şansla ilgili etmenler (doğal afetler, beklenmedik olaylar...) olarak altı ana kategoride toplamaktadır. Meslek seçiminde bu faktörlerin tamamı veya birkaçı bazen de biri bile belirleyici olabilmektedir (Ensari ve Alay, 2017). Kartal, Ayyıldız ve Selçuk (2019) insanlara faydalı olma, eğitim olanağı ve sosyal güvencenin meslek seçimini etkileyen önemli üç faktör olduğunu belirtmektedirler.

Meslek seçimini etkileyen etmenler meslek seçim kuramlarına göre farklı şekillerde açıklanmaya çalışılmıştır. Bu kuramların birçoğu daha çok kişisel etmenler (yetenek, ilgi, kişilik özellikleri, değer vb.) üzerinde durmakla birlikte meslek seçiminde çevresel etmenlerin de etkili olduğunu belirtmişlerdir (Yeşilyaprak, 2000). Bireyin meslek seçiminde etkili olan çevresel etmenler; aile, arkadaş, öğretmen, sosyal medya araçları, vb. gibi birçok etmen olarak çeşitlenmektedir. Meslek seçiminde etkili olan bir diğer önemli etmen kişisel etmenlerdir. Kişisel etmenlere bakıldığında; cinsiyet, başarı, yetenekler, ilgiler, değerler, tutumlar, önyargılar, kişilik özellikleri, tecrübe, sağlık imkânları, inançlar, eğitim ve zekâ gibi birçok etmen bulunmaktadır (Atlı ve Gür, 2019). Meslek seçiminde bireyin kişisel özelliklerinin meslek ile uyumu önemlidir (Yılmaz, 2017). Yapılan bazı araştırmalar meslek seçimlerini yeteneklerine, ilgi ve becerilerine göre yapan bireylerin sayısının az, mesleğini istemeyerek seçen kişilerin sayısının ise fazla olduğunu göstermiştir. Çünkü bireylerin meslek seçimlerini bireyin başarısızlıkları, aile baskısı ve maddi zorluklar kötü yönde etkilemektedir (Işık, Tırak ve Çapan, 2017).

Yukarıdaki literatür taramasında da görüldüğü gibi meslek seçimini etkileyen faktörler çok çeşitlilik göstermektedir. İlgili çalışmalar göstermektedir ki bireyin meslek seçiminde; bireyin fiziksel ve kişisel nitelikleri, yetenekleri, ilgileri, aile, okul ve toplum etki etmektedir.

İlgili literatür taraması yapıldığında öğretmenlik mesleğinin meslek seçimindeki yeri konusuna farklı araştırmacılar tarafından yapılan çalışmalarda değinildiği görülmektedir.

Günümüzde teknolojinin getirdiği yenilikler ile mesleklerde de çeşitlilik artmıştır. Öğretmenlik mesleği, meslek seçim sürecinde her zaman ilgi görmüş ve varlığını korumuştur. Öğretmenlik mesleği; sosyo-ekonomik, kültür, bilim, teknoloji ve eğitim ile ilgili bilgi, beceri ve mesleki yeterlilik gerektiren bir uğraşı alanı olarak tanımlanmaktadır (Işık, Tırak ve Çapan, 2010). Öğretmenlik mesleği duyarlılık gerektiren önemli bir meslektir. Ülkemizde öğretmenlik mesleği genel anlamda kutsal, saygın, sorumluluk ve fedakârlık gerektiren bir meslek olarak görülmektedir. Öğretmenlik mesleği, akademik çalışmalar, mesleki formasyon ve profesyonellik gerektiren, bir alan olarak da tanımlanmaktadır (Bursalıoğlu, 1994; Akt. Çelikten, 2005).

Öğretmen adaylarının hangi sebepler ile öğretmenlik mesleğini seçtiklerine yönelik bir fikir birliğinin olmadığı ve

www.jret.org @Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

meslek seçim sebeplerinin çeşitlilik gösterdiği görülmektedir (Çermik, Doğan ve Şahin, 2010). Öğretmenlik mesleğini seçmekte cinsiyet, rol model, aile, mesleğe yönelik algı, sosyal ve kültürel yaşantı, yaş ve sosyo ekonomik geçmiş, içsel ve dışsal motivasyon, öğretme becerileri, çocukları sevme, çocuklarla çalışma ve bilgileri paylaşma arzusu gibi birçok faktörün etkisi vardır (Özcan ve Eranıl, 2018). Öğretmenlik mesleğini seçmede bazen cinsiyet faktörü bazen toplumsal beklentiler bazen de aile faktörü önemli hale gelebilmektedir (Yazıcı, 2009). Atav ve Altunoğlu (2013) öğretmenlik mesleğinin seçiminde alana yönelik ilginin önemli olan bir faktör olduğunu ifade etmektedirler.

Öğretmenlik mesleğinin sahip olduğu saygınlık ve bu mesleği seçme sebepleri ülkeden ülkeye farklılık göstermekle birlikte benzer faktörlerin etkisinin hemen hemen her ülkede benzer olduğu görülmektedir. Türkiye'de bu yönde yapılan çalışmalara bakıldığında zaman eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğini tercih etmelerinde önce içsel etmenlerin daha sonra dışsal etmenlerin etkililiğinden söz edildiği görülmektedir (Ekinci, 2017).

Yukarıdaki literatür taramasında da görüldüğü gibi kutsal bir meslek olan öğretmenlik mesleği; meslek seçiminde, mesleğe yönelik algı, sosyal ve ekonomik şartlar, içsel ve dışsal motivasyon, öğretme becerileri, geleceği şekillendirme, çocukları sevme, çocuklarla çalışma ve bilgileri paylaşma arzusu gibi birçok faktörün etkisi ile önemli bir yere sahiptir.

Bu çalışma, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin algılarını tespit etmek ve akademik başarılarını artırma yollarını bulmak amacı ile yapılmıştır.

Araştırmanın amacına uygun olarak aşağıdaki araştırma sorularına yanıtlar aranmıştır:

1. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin algıları nelerdir?
2. Öğretmen adaylarının kazandıkları öğretmenlik programını tercih etme nedenleri nelerdir?
3. Öğretmen adaylarının akademik başarılarını arttırmak için neler yapılabilir?

YÖNTEM

Bu başlık altında araştırmanın yöntemi, araştırmanın deseni, çalışma grubu, araştırmacının rolü ile verileri toplama ve analiz başlıklarına yer verilmiştir.

Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışma, nitel araştırma yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma yönteminin seçiminde araştırma probleminin özelliği (araştırma kişilerinin sorunlarını, deneyimlerini ve düşüncelerini anlama) etkili olmuştur. Nitel araştırma yönteminde araştırmaya katılan bireylerin görüş ve deneyimleri önemlidir (Uçak, 2000). Nitel araştırma yönteminde; nitel veri toplama yöntemlerinden olan gözlem, görüşme ve veri analizi kullanılmaktadır. Bununla birlikte olgu ve olaylar doğal ortamında, kişilerin bakış açıları çerçevesinde ele alınmaktadır (Yıldırım ve Şimşek 2005; Akt. Bedir-Erişti ve ark., 2013). Nitel araştırma, temel özelliklerinden hareketle yorumlayıcı araştırma, doğal araştırma ve alan araştırması gibi isimler ile de ifade edilmektedir. Nitel araştırma yönteminin en önemli faydalarından birisi, olay ve olguyu, kişilerin bakış açılarından görebilmektir. Nitel araştırmalarda araştırmanın merkezinde problem durumunu araştıran ve verileri toplayan araştırmacı bulunmaktadır (Yıldırım, 2010). Bu süreçte araştırmacı sürece dâhil olur ve katılımcı ile etkileşim halinde bulunur (Ergutay, 2019). Nitel araştırmalarda sahada kurulan ilişkiler son derece önem arz etmektedir. Araştırmacı saha sürecinde farklı katılımcılardan farklı tepkiler elde eder ve kritik bir rol üstlenir. Araştırmacının sahada üstlendiği rolün yanında katılımcının rolü de önemlidir. Katılımcılar da araştırma sürecinde aktif rol almakta yani araştırmacıyla doğrudan iletişim kurmaktadır. Kısaca nitel açıklama anlama ve açıklamaya odaklanmaktadır (Sırma, 2018).

Araştırmanın Deseni

Bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden birisi olan olgubilim (fenomenoloji) deseni ile yapılmıştır. Olgubilim deseninde farkında olunan ancak ayrıntılı bir bilgiye sahip olunmayan olgulara odaklanma ve bu konuların detaylı bir şekilde araştırılması söz konusudur (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Olgubilim deseni ile yürütülen araştırmalarda araştırmanın odak noktası olan olguyu yaşayan bireyler ve gruplardan veriler toplanmaktadır. Olgubilim deseninde görüşmeler yapılarak olgulara ilişkin algılar ortaya çıkarılır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel 2020).

Fenomenolojik yaklaşımın amacı olgu içerisinde yer alan bireylerin algılarından deneyimlerini tanımlamak ve bunu o

www.jret.org @Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

kişiye ya da kişilere yansıtmaktır. Bireylerin bakış açısını anlamak için uygun olan bu yaklaşımda bireysel bakış açısına ve yorumlamaya vurgu yapılmaktadır. Olgubilim yaklaşımını açıklamak çoğunlukla mülakat ve gözlem gibi nitel yöntemlerin kullanılıp derinlemesine bilgi edinilmesini ve tümevarımcı algıları içermektedir. Olay ya da olgunun anlamı için gerekli olanlara odaklanan olgu bilim yaklaşımında, problem durumu ile ilgili deneyimlere sahip katılımcılar, araştırmacı tarafından seçilmektedir (Bedir-Erişti vd., 2013).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, amaçlı örneklem yöntemlerinden biri olan homojen (benzeşik) örnekleme tekniği ile oluşturulmuştur. Amaçlı örneklemede, problem durumunu yansıtacak durumlara odaklanılır. Amaçlı örnekleme, amaca yönelik veya yargı örnekleme gibi çeşitli isimler ile de ifade edilmektedir. Amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan homojen örneklemede, küçük ve homojen bir grup ele alınarak derinlemesine çalışılmaktadır. Görüşmeler genellikle homojen olan gruplar üzerinden yapılmaktadır (Yıldız, 2017; Bedir Erişti vd., 2013). Bir başka tanıma göre homojen örnekleme tekniği; odaklanılan araştırma olgusu ile bağlantılı olan evreni yansıtan bir alt grubun seçilerek çalışma yapılmasıdır. Grup içerisinde değişimin en az olduğu durumlara yoğunlaşmanın temel kabul edildiği homojen örnekleme yönteminde, katılımcılar ile yapılan görüşmeler temel veri toplama aracı olarak kullanılmaktadır (Büyükköztürk vd., 2020).

Araştırmanın çalışma grubunda 12 öğretmen adayı yer almaktadır. Katılımcı öğretmen adayları 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde Türkçe Öğretmenliği Programı'nda öğrenim görmektedirler. Katılımcı öğretmen adaylarının izinleri alınarak görüşmeler teknolojik imkânlar ile kayıt altına alınmıştır. Katılımcı öğretmen adayları ÖA1, ÖA2, ÖA3 ve ÖA12 şeklinde kodlanmış; öğretmen adaylarının kimlik bilgileri gizli tutulmuştur. Öğretmen adaylarının görüşmedeki söylemlerine bulgular kısmında yer verilmiştir. Görüşme başlangıcında katılımcı öğretmen adaylarına aşağıdaki tabloda yer alan demografik sorular yöneltilmiş daha sonrasında görüşme soruları yöneltilmiştir. Katılımcı öğretmen adayları ile ilgili temel bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo 1. Katılımcı Öğretmen Adayları ile İlgili Temel Bilgiler

	Cinsiyet	Yaş	Gelir Durumu
Öğretmen Adayı 1	Erkek	28	Kredi
Öğretmen Adayı 2	Kadın	21	Burs
Öğretmen Adayı 3	Kadın	21	Burs
Öğretmen Adayı 4	Kadın	22	Burs
Öğretmen Adayı 5	Kadın	22	Kredi
Öğretmen Adayı 6	Kadın	21	Burs
Öğretmen Adayı 7	Kadın	22	Kredi
Öğretmen Adayı 8	Kadın	21	Kredi
Öğretmen Adayı 9	Kadın	21	Burs
Öğretmen Adayı 10	Erkek	22	Burs
Öğretmen Adayı 11	Kadın	25	Kredi
Öğretmen Adayı 12	Kadın	30	Diğer

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmada yer alan öğretmen adaylarının 10'unun kadın ve 2'sinin erkek olduğu, öğretmen adaylarının yaşlarının 21 ile 30 arasında değiştiği ve gelir durumlarına bakıldığında ise 6'sının burs, 5'ininkredi aldığı, bir öğretmen adayının ise burs ve kredi almadığı görülmektedir.

Araştırmacının Rolü

Birinci araştırmacı çevresinde farklı mesleklere sahip arkadaşlarının birçoğunun yapmakta oldukları meslekleri severek ve isteyerek yapmadıklarını anlatmalarına şahit olmuştur. Bu anlamda mesleki rehberliğin önemine inanan araştırmacı bu çalışmayı yapmaya gerek duymuştur.

Verileri Toplama ve Analiz

Araştırmacı, araştırmanın verilerini, yarı yapılandırılmış görüşme tekniğini kullanarak toplamıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği; önceden hazırlanan görüşme formu ile görüşmenin akışına göre eklenen sorular yardımıyla şekillenen ve katılımcının görüşlerini ayrıntılandıran bir tekniktir (Bedir-Erişti vd., 2013). Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği, esnek bir yapıya sahiptir. Bu nedenle eğitimbilim araştırmalarına daha uygundur (Türnüklü, 2000). Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin, analiz kolaylığı, rahat görüşme ortamı ve ayrıntılı bilgi sağlama imkânı gibi avantajları vardır (Büyüköztürk vd., 2020).

Çalışma için araştırmanın amacı ve araştırma sorularına hizmet edici 9 soruluk bir görüşme formu hazırlanmıştır. Hazırlanan görüşme soruları hakkında iki eğitim bilimci ve bir Türkçe eğitimcisi olmak üzere toplamda üç uzman görüşü alınıp, verilen geribildirimlere göre yapılan düzenlemeler neticesinde sorular son halini almıştır. Katılımcılar ile telefon aracılığıyla iletişime geçilmiş ve randevu alınmıştır. Daha sonrasında katılımcıların uygun oldukları bir gün ve saatte yarı yapılandırılmış görüşme gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler yarım saat ile bir saat arasında sürmüştür. Katılımcılar ile yapılan görüşmeler kayıt altına alınmış, kaydedilen veriler görüşme verileri olarak yazıya aktarılmıştır.

Yarı yapılandırılmış görüşme formu sayesinde toplanan veriler, betimsel analiz yoluyla çözümlenmiştir. Betimsel analiz, çeşitli veri toplama teknikleri ile elde edilen verilerin amaçlar doğrultusunda özetlenmesi ve yorumlanması olarak ifade edilebilir (Özdemir, 2010). Betimsel analiz ile görüşme yapılan bireyleri tanıttıcı bulgular değerlendirilir (Karataş, 2017). Betimsel analizde sık sık doğrudan alıntılardan yararlanılmaktadır. Yapılan betimlemeler açıklanıp yorumlanır ve sonuçlara ulaşılır. Betimsel analiz, dört aşamadan oluşmaktadır. Bu aşamalar; analiz için gerekli sınırları oluşturma, verileri işleme, bulguları açıklama ve yorumlama şeklinde sıralanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2006; Akt. Bedir-Erişti vd., 2013).

Araştırma esnasında uzman görüşü alınmış; katılımcılara yazıya dökülen görüşme formlarını okutularak olası yanlış veya kayıp söylemlerin düzeltilmesi sağlanmıştır. Bu şekilde uzman görüşü ve katılımcı teyidi ile inandırıcılık (iç geçerlilik) sağlanmaya çalışılmıştır (Lincoln & Guba, 1985). Diğer taraftan, katılımcılar amaçlı örneklem doğrultusunda çalışmaya katılmış olup bu bireylerle gerçekleştirilen görüşmelerde toplanan verilerden alınan doğrudan alıntılarla araştırma bulguları desteklenmiştir. Böylelikle betimsel analiz ile yapılan bu çalışmada dış geçerlilik (aktarılabirlik-transfer edilebilirlik) elde edilmeye çalışılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Tüm bunların yanı sıra araştırmacının çalışma konusuyla ilgili deneyimlerini kısmen de olsa dile getirmesi ve çalışmaya katılanlarla ilgili bazı bilgilerin paylaşılması ile dış güvenilirlik; verilerin betimsel olarak çözümlenmesi ve veri analizi sürecinde teyit istenmesi talep edilerek çalışmada iç güvenilirlik sağlanmaya çalışılmıştır (LeCompte ve Goetz, 1982; Akt. Yıldırım ve Şimşek, 2011).

BULGULAR

Bu çalışma, öğretmen adaylarının kazandıkları programlara isteyerek gelmemelerinin nedenlerini ortaya koymak amacıyla yürütülmüştür.

Bulgular, araştırma soruları kapsamında ele alınmıştır. Çalışmanın birinci araştırma sorusu “Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin algıları nelerdir?” şeklindedir. Bu soruya ilişkin elde edilen veriler analiz edildiğinde öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğine yönelik algılarının: kutsal bir meslek, rehberlik etmek, insan yetiştirmek, geleceğe umut olmak, öğrenmeye ve öğretmeye gönül vermek, sonsuz fedakârlık, büyük bir emek ve sabır ile çalışmak, koşulsuz sevgi ve kalbe/cana dokunmak şeklinde olduğu tespit edilmiştir. Bu yöndeki bulgular Tablo 2’de gösterilmektedir.

Tablo 2. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Algılar

	Algılar	f	%
1	Kutsal bir meslek	8	34
2	Rehberlik etmek	4	17
3	İnsan yetiştirmek	3	13
4	Geleceğe umut olmak	2	8
5	Öğrenmeye ve öğretmeye gönül vermek	2	8
6	Sonsuz fedakârlık	2	8
7	Büyük bir emek ve sabır ile çalışmak	1	4
8	Koşulsuz sevgi	1	4
9	Kalbe/ cana dokunmak	1	4
	Toplam	24	100

Tablo 2 incelendiğinde öğretmen adaylarının büyük bir kısmı öğretmenlik mesleğini, kutsal bir meslek ve rehber olmak şeklinde algılamaktadırlar. Bu konuda bir katılımcı düşüncesini: “*Öğretmen sadece bilgiyi öğreten kişi değil yol gösteren, rehber olan kimsedir.*” (ÖA8) şeklinde dile getirmiştir.

Benzer şekilde bir başka katılımcı:

“Öğretmenlik kutsal bir meslektir. Çünkü insan yetiştiriyor. Öğretmenlerimizin yetiştirdiği insanlar öncelikle çevresiyle mutlu ve huzurlu yaşamayı öğrenir. Devleti ve milleti için ne yapması gerektiğini bilir. Bu yüzden öğretmenlere büyük görevler düşüyor. Öğretmenlik sadece öğrenci odaklı değildir. İyi bir öğretmen öğrencinin okul dışındaki hayatını da bilerek öğrencileri gelecek için daha iyi hazırlayabilir. Yani öğretmenlik toplumla iç içe olan bir meslektir.” şeklinde düşüncesini ifade etmiştir.

Çalışmanın ikinci araştırma sorusu “*Öğretmen adaylarının kazandıkları öğretmenlik programını tercih etme nedenleri nelerdir?*” şeklindedir. Bu soruya ilişkin veriler analiz edildiğinde öğretmen adaylarının öğretmenlik programını tercih sebepleri: sınav sistemi, maddi sebepler, çocukluk hayali olması, öğretmenlik mesleğini sevmek, çocukları sevmek, kolay iş imkânı, okumanın kolay olması, yaşanılan şehirden uzaklaşmak, aileye yakın olmak ve polislik veya askerlik için lisans mezunu olmak şeklinde sıraladıkları görülmektedir. Araştırmanın bu bulguları Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3. Öğretmenlik Programlarını Tercih Etme Nedenleri

	Nedenler	f	%
1	Sınav sistemi	11	27
2	Maddi sebepler	8	20
3	Çocukluk hayali olması	6	15
4	Öğretmenlik mesleğini sevmek	6	15
5	Çocukları sevmek	3	7
6	Kolay iş imkânı	2	5
7	Okumanın kolay olması	2	5
8	Yaşanılan şehirden uzaklaşmak	1	2
9	Aileye yakın olmak	1	2
10	Polislik veya askerlik için lisans mezunu olmak	1	2
	Toplam	41	100

Tablo 3 incelendiğinde; sınav sistemi ve maddi sebeplerin öğretmen adaylarının öğretmenliği seçmede en önemli nedenler olarak dile getirdikleri görülmüştür. Bu konuda bir katılımcı “*Öğretmenlik mesleğini hep istiyordum ancak puanım bu programa yetti. Sınav sistemi yüzünden mağdur oldum.*” (ÖA3) şeklinde düşüncelerini dile getirmiştir. Bir başka katılımcı ise “*Ben aslında sayısalcıydım. Sayısal programlardan istediğim programlara gidemeyince bir de sözelden şansımı deneyeyim dedim. Sözelden iyi bir puan alınca öğretmenliği tercih ettim.*” (ÖA1) söyleminde bulunmuştur. Bir diğer katılımcı da “*İçinde bulunduğum programdan pek memnun değilim. Okul Öncesi Öğretmenliği istiyordum. Bunda meslek lisesi çıkışlı olmamın da büyük payı var aslında. Bu programa gelmemin sebebi tamamen sınav sistemi yüzünden ve puanımın bu programa yetmesinden kaynaklanıyor.*” (ÖA6) sözleriyle görüşlerini ifade

www.jret.org @Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

etmiştir.

Çalışmanın son araştırma sorusu “Öğretmen adaylarının akademik başarılarını arttırmak için neler yapılabilir?” şeklindedir. Bu soruya ilişkin toplanan veriler analiz edildiği zaman öğretmen adaylarının program derslerde ve sınavlarda öğrencileri çok zorlamamalı, maddi sorunlar aşılmalı, öğretim üyeleri anlayışlı olmalı, öğretim üyesi sayısı artırılmalı, akademik kadro kendini yenileyebilmeli, iletişim sorunları çözülmeli, öğrenciler motive edilmeli, öğretim üyeleri öğrencilere destek olmalı, çeşitli sosyal ve kültürel etkinlikler yapılmalı şeklinde birtakım önerilerde buldukları görülmektedir. Öğretmen adaylarının önerilerine aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 4. Öğretmen Adaylarının Akademik Başarılarını Arttırmak İçin Yapılması Gerekenler

Öneriler	f	%
1 Program derslerde ve sınavlarda öğrencileri çok zorlamamalı	7	26
2 Maddi sorunlar aşılmalı	5	18
3 Öğretim üyeleri anlayışlı olmalı	4	15
4 Öğretim üyesi sayısı artırılmalı	3	11
5 Akademik kadro kendini yenileyebilmeli	3	11
6 İletişim sorunları çözülmeli	2	7
7 Öğrenciler motive edilmeli	1	4
8 Öğretim üyeleri öğrencilere destek olmalı	1	4
9 Çeşitli sosyal ve kültürel etkinlikler yapılmalı	1	4
Toplam	27	100

Tablo 4 incelendiğinde öğretmen adaylarının; kazanılan programın derslerde ve sınavlarda öğretmen adaylarını çok zorlamaması ve yaşamış oldukları maddi sorunların aşılması önerilerini en çok dile getirdikleri, bunların olması halinde akademik başarının artacağı ve kazandıkları programı sevebilecekleri üzerinde durmuşlardır. Bu konuda bir katılımcı “*Bazı hocalarımız en ufak eksik bir şeyde bizi en başa döndürüyorlar. Sürekli sınavlara hazırlanıyor olmamız bizleri çok yıprattı. Derslerde ve sınavlarda bizleri çok zorlamasalar okuduğum programı sevebilir ve daha başarılı olabilirim.*” (ÖA7) şeklinde görüşünü dile getirmiştir.

Bir başka katılımcı da “*Okuduğum programda hocalarımız bizleri çok zorluyorlar. Diğer şehirlerde aynı programı okuyan arkadaşlarımla görüştüğümde bizim kadar zorlanmadıklarını anladım. Okula ilk başladığım sene burs alıyordum. Sınavlarda o kadar zorlandım ki birçok dersten kaldım. Aldığım bursu kaybettim ve maddi sorunlar yaşadım. Derslerde başarımla giderek düştü. Hocalarımız bu kadar zorlamasa bizleri çok iyi olur.*” (ÖA5) şeklinde yaşadıklarını dile getirmiş ve öneride bulunmuştur.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma, öğretmen adaylarının kazandıkları programlara isteyerek gelmemelerinin nedenlerini ortaya çıkarmak amacı ile yapılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre, öğretmen adaylarının öğretmenliği; kutsal bir meslek, rehberlik etmek, insan yetiştirmek, geleceğe umut olmak, öğrenmeye ve öğretmeye gönül vermek, sonsuz fedakârlık, büyük bir emek ve sabır ile çalışmak, koşulsuz sevgi ve kalbe/ cana dokunmak olarak algıladıkları sonucuna varılmıştır. Işık, Tırak ve Çapan (2010) öğretmenlik mesleğini; sosyo-ekonomik, kültür, bilim, teknoloji ve eğitim ile ilgili bilgi, beceri ve mesleki yeterlilik gerektiren bir uğraşı alanı olarak tanımlamışlardır. Öğretmenlik mesleği, akademik çalışmalar, mesleki formasyon ve profesyonellik gerektiren, bir alan olarak da tanımlanmıştır (Bursalıoğlu, 1994; Akt. Çelikten, 2005). Çelikten (2005) ayrıca öğretmenlik mesleğinin rehberlik etmek olduğunu dile getirmiştir.

Katılımcıların öğretmenlik programını tercih etme nedenlerinin; sınav sistemi, maddi sebepler, çocukluk hayali olması, öğretmenlik mesleğini sevmek, çocukları sevmek, kolay iş imkânı, okumanın kolay olması, yaşanan şehirden uzaklaşmak, aileye yakın olmak, polislik veya askerlik için lisans mezunu olmak şeklinde olduğu sonucuna varılmıştır. Araştırmada elde edilen bulguların ilgili literatürdeki araştırmaların bulguları ile benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir (Atli ve Gür, 2019; Ekinci, 2017; Ensari ve Alay, 2017; Kartal, Ayyıldız ve Selçuk, 2019; Şeker ve Kaya, 2018; Yılmaz, 2017). Özcan ve Eranlı’ya (2018) göre öğretmenlik mesleğini seçmekte; aile, mesleğe yönelik algılar, sosyal ve kültürel

www.jret.org @Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

yaşantı, yaş ve sosyo ekonomik geçmiş, iç ve dış motivasyon, öğretme becerisi, değerler, geleceği şekillendirme, çocukları sevmeye, çocuklarla çalışma ve bilgileri paylaşma arzusu gibi birçok faktörün etkisi vardır. Yazıcı'ya (2009) göre öğretmenlik mesleğini seçmede aile faktörü önemlidir. Atav ve Altunoğlu (2013) öğretmenlik mesleğinin seçiminde alana yönelik ilginin önemli olan bir faktör olduğunu ifade etmiştir.

Katılımcıların öğretmen adaylarının kazandıkları programları sevebilmeleri ve başarılı olabilmeleri için; program derslerde ve sınavlarda öğrencileri çok zorlamamalı, maddi sorunlar aşılmalı, öğretim üyeleri anlayışlı olmalı, programlardaki öğretim üyesi sayısı artırılmalı, akademik kadro kendisini yenileyebilmeli, iletişim sorunları çözümlenmeli, öğrenciler motive edilmeli, öğretim üyeleri öğrencilere destek olmalı ve çeşitli sosyal kültürel etkinlikler yapılmalı gibi önerilerde buldukları tespit edilmiştir. Alınacak önlemler ile öğretmenlik programlarında başarının artacağı düşünülmektedir.

Elde edilen sonuçlar ışığında araştırmacı, bazı önerilerde bulunmuştur. Bu öneriler şunlardır;

- Öğretmenlik mesleğini tercih edecek öğrenciler, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda bu mesleğe yönlendirilmeli.
- Üniversitedeki öğretmenlik programlarında akademik kadro kendini yenileyebilmeli.
- Öğretmenlik programlarında okuyan öğrencilerin bütün dikkatlerini eğitimlerine verebilmeleri için maddi sorunlarının çözümünde yardım edilmeli.
- Üniversitelerin öğretmenlik programlarında iletişim konusuna önem verilmeli.
- Öğretim üyeleri, öğretmen adaylarına karşı anlayışlı olmalı.
- Kazandıkları programı isteyerek tercih etmeyen öğretmen adaylarının kazandıkları programları sevebilmeleri ve başarılı olabilmeleri için; öğretmen adayları derslerde ve sınavlarda çok zorlanmamalı, motive edilmeli.
- Üniversitelerin eğitim fakültelerinde görevli öğretim üyeleri öğretmen adaylarına destek olmalı.
- Öğretmenlik programlarında çeşitli sosyal ve kültürel etkinlikler yapılmalı.

KAYNAKÇA

Akın, O. & Onat, O. K. (2015). Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Meslek Seçimini Etkileyen Faktörler: Demografik Farklılaşmalar Üzerine Bir Araştırma. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 8(15), 297-312.

Arslan, E. & İnce, C. & Güripek, E. (2017). Kişilik Özellikleri ve Meslek Seçimi İlişkisi: Turizm Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Kesit Akademi Dergisi*, 3(11), 200-217.

Atav, E. & Altunoğlu, B. D. (2013). Meslek ve Alan Seçiminde Motivasyon Ölçeğinin Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(2), 58-70.

Atli, A., & Gür, S. H. (2019). Lise Öğrencilerinin Meslek Tercihleri ve Bu Tercihlerine Etki Eden Faktörler. *Kariyer Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, 2(1), 32-53.

Bedir-Erişti, S.D., Kuzu, A., Kabakçı Yurdakul, I., Akbulut, Y. & Kurt, A. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2020). *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (28. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Creswell, J.W. (2017). *Araştırma Deseni: Nitel, Nicel ve Karma Yöntem Yaklaşımları*. (Çeviri Editörü: Selçuk Beşir Demir). Ankara: Eğiten Kitap Yayınevi.

Çelikten, M. (2005). Öğretmenlik Mesleği ve Özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(19), 207-237.

Çermik, H., Doğan, B., & Şahin, A. (2010). Sınıf Öğretmenliği Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğini Tercih Sebepleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(28), 201-212.

www.jret.org @Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

- Deniz, M.E. & Erözkan, A. (2013). *Psikolojik Danışma ve Rehberlik*. Ankara: Maya Akademi Yayın Dağıtım.
- Denizlioğlu, E. (2011). *Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Eğitim Öncesi ve Sonrası Meslek Seçim Kriterlerinin Karşılaştırılması ve Emirdağ Meslek Yüksekokulu Uygulaması*. (Yüksek Lisans Tezi) Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Isparta.
- Ekinci, N. (2017). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleği ve Alan Seçiminde Etkili Olan Motivasyonel Etkenler. *Elementary Education Online*, 16(2), 394-415.
- Ensari, M. Ş., & Hazal, K. (2017). Meslek Seçimini Etkileyen Faktörlerin Demografik Değişkenler ile İlişkisinin Araştırılması: İstanbul İlinde Bir Uygulama. *Humanitas-Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(10), 409-422.
- Ergutay, F. (2019). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma/Esnek Desen Araştırması: Alana İlişkin Zorluklar, Sorunlar ve İmkânlar. *Nitel Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 48-68.
- Işık, A., Çiltaş, A. & Baş, F. (2010). Öğretmen Yetiştirme ve Öğretmenlik Mesleği. *Journal of Graduate School of Social Sciences*, 14(1), 53-62.
- Işık, C., Tırak, L., & Çapan, O. (2017). Turizm Meslek Lisesi Öğrencilerinin Meslek Seçimlerini Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi. *Mesleki Bilimler Dergisi*, 6(1), 16-26.
- Karataş, Z. (2017). Sosyal Bilim Araştırmalarında Paradigma Değişimi: Nitel Yaklaşımın Yükselişi. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 68-86.
- Kartal, K. S., Ayyıldız, E., & Selçuk, A. L. P. (2019). Meslek Seçimini Etkileyen Faktörler ile Kariyer Planlama/Tercih Kriterleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik Dergisi*, 3(5), 29-50.
- Lincoln, Y. S. & Guba, E. (1985). *Naturalistic inquiry*. Newbury Park. CA: Sage.
- Nas, S. & Fidan, V. (2019). Denizcilik Meslek Lisesi Öğrencilerinin Meslek Seçim Yeterliliği ve Meslek Seçimlerini Etkileyen Faktörler. Dokuz Eylül Üniversitesi, *Denizcilik Fakültesi Dergisi*, 11(2), 271-296.
- Özcan, M., & Eranıl, A. K. (2018). Meslek Seçimi Kapsamında: Anne Baba Tutumu ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (Teke) Dergisi*, 7(2), 1291-1304.
- Özdemir, M. (2010). Nitel Veri Analizi: Sosyal Bilimlerde Yöntembilim Sorunsalı Üzerine Bir Çalışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 323-343.
- Sarıkaya, T. & Khorshid, L. (2009). Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimini Etkileyen Etmelerin İncelenmesi: Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 393- 423.
- Sırma, S.Ç. (2018). Sosyal Bilimler Perspektifinden Nitel Araştırmalarda Etik ve Aydınlatılmış Onam. *Social Sciences Studies Journal*, 4(19),2215-2221.
- Şeker, G., & Kaya, A. (2018). Lise Öğrencilerinin Meslek Seçiminde Aile Desteği: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 8(49), 157-171.
- Tuzcuoğlu, S. (1994). Meslek Seçimi ve Önemi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(6), 265-280.

Türk Dil Kurumu (2011), *Türkçe Sözlük*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

www.jret.org @Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

- Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 24(24), 543-559.
- Uçak, Ö.N. (2000). Sosyal Bilimler ve Kütüphanecilik Alanında Nitel Araştırma Yöntemlerinin Kullanımı. *Bilgi Dünyası Dergisi*, 1(2), 255-279.
- Yazıcı, H. (2009). Öğretmenlik Mesleği, Motivasyon Kaynakları ve Temel Tutumlar: Kuramsal Bir Bakış. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(1), 33-46.
- Yeşilyaprak, B. (2000). *Eğitimde Rehberlik Hizmetleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, S. (2017). Sosyal Bilimlerde Örnekleme Sorunu: Nicel ve Nitel Paradigmalardan Örnekleme Kuramın Bütüncül Bir Bakış. *Kesit Akademi Dergisi*, 3(11), 421-442.
- Yılmaz, F. N. (2017). Lise Öğrencilerinin Meslek Seçimlerini Etkileyen Faktörlerin İkili Karşılaştırmalar Yöntemiyle İncelenmesi. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Deđerlendirme Dergisi*, 8(2), 224-236.

İnternet Kaynakları

- Hürriyet Gazetesi (2020, Temmuz), *Hangi kişilere hangi meslekler uygun*. Erişim adresi: (<https://www.hurriyet.com.tr/aile/hangi-kisilere-hangi-meslekler-uygun-406476>).
- Hürriyet Gazetesi (2018, Kasım), *Lisans öğrencilerinin yüzde 9'u eğitim fakültesinde*. Erişim adresi: <https://www.hurriyet.com.tr/egitim/lisans-ogrencilerinin-yuzde-9u-egitim-fakultesinde-41019363>.